

Strålsäkerhetsmyndigheten

Swedish Radiation Safety Authority

Regeringskansliet Klimat- och näringslivsdepartementet
kn.remissvar@regeringskansliet.se

Kopia till: kn.cks.remisser@regeringskansliet.se

Remissvar

Datum: 2025-04-30
Er referens: KN2025/00089
Diarienum: SSM2025-1626
Dokumentnr: SSM2025-1626-2
Handläggare: Mathias Häggblom
Telefon: 08-799 44 85

Utvecklat stöd för kärnsäkerhet och strålskydd - En ny teknisk stödorganisation på Strålsäkerhetsmyndigheten

Sammanfattning

Strålsäkerhetsmyndigheten (SSM) avstyrker Statskontorets förslag att regeringen uppdrar åt SSM att inrätta en intern teknisk stödorganisation (TSO) som organisatoriskt är avskild från resten av myndighetens verksamhet och vars chef tillsätts av regeringen. Ett genomförande av Statskontorets förslag riskerar att försvåra SSM:s kompetensförsörjning i närtid, negativt påverka resursläget och myndighetens etablerade interna arbetsformer inför eventuella ansökningar om ny kärnkraft och förmågeuppbyggnad inom det civila försvaret.

SSM förordar istället att en fristående TSO etableras utanför myndigheten, vilket även är ett alternativ som analyseras i den remitterade rapporten. Detta bör ske parallellt med att regeringen fortsätter den förstärkning av myndighetens förutsättningar att utveckla det interna kompetensstödet, som idag genomför uppgifter som delvis liknar de som en TSO vanligtvis gör. En fortsatt satsning på myndighetens kompetensförsörjning gör att SSM även framöver kan utveckla sin förmåga att möta samhällets behov kopplat till kärnsäkerhet, strålskydd, utveckling av beredskap och civilt försvar samt kunna bidra till myndighetens internationella arbete relaterat till ny kärnkraft.

SSM föreslår därför att myndigheten, ensam eller i samarbete med annan lämplig myndighet, ges i uppdrag att utreda hur en sådan fristående och extern TSO kan inrättas, vilka tjänster, analysområden och infrastruktur den inledningsvis och på sikt bör tillhandahålla, vilka krav en sådan organisation ska leva upp till och vilka förutsättningar den behöver ges. SSM föreslår att myndigheten i samma uppdrag ska utreda hur myndighetens interna kompetensstöd kan utvecklas för att tillsammans med föreslagen extern TSO kunna möta behoven från myndighetens kärnverksamhet inom tillståndsprövning, tillsyn, normering, beredskap och forskning. Dessa behov utgår från vad som kan förväntas aktualiseras både i löpande normal verksamhet, i samband med ansökan om ny kärnkraft och även mot bakgrund av rådande säkerhetspolitiska läge.

SSM noterar att Statskontoret på ett flertal platser i rapporten refererar till information från genomförda intervjuer med delar av SSM:s verksamhet. Information av detta slag ska ses som faktaunderlag och inte formella ställningstaganden. Föreliggande remissvar är myndighetens samlade ställningstagande, som baseras på myndighetens bild av behoven hos myndigheten och andra aktörer vad avser en TSO. Remissvaret är brett förankrat i myndigheten, och utredningens rekommendationer har även diskuterats i myndighetens reaktorsäkerhetsnämnd och avfallsnämnd.

Strålsäkerhetsmyndigheten
Swedish Radiation Safety Authority

SE-171 16 Stockholm
Solna strandväg 96

Tel:+46 8 799 40 00
Fax:+46 8 799 40 10

E-post: registrator@ssm.se
Webb: stralsakerhetsmyndigheten.se

En intern TSO med extern styrning inom SSM är inte den bästa lösningen

SSM delar inte rapportens slutsatser om att den mest lämpliga formen för inrättande av en TSO är en intern organisation inom SSM med extern styrning och en av regeringen utsedd chef. SSM är en myndighet av begränsad omfattning och samtidigt stor bredd i sitt uppdrag och därtill hörande specialistkompetenser. Det är viktigt för myndigheten att relativt fritt kunna disponera den kompetens som behövs vid exempelvis bredare granskningsuppdrag, normering eller vid ansökningar om ny kärnkraft. Den modell som föreslås i rapporten förutsätter en skarp avgränsning av en TSO gentemot myndighetens övriga verksamhet inom t.ex. tillståndsprövning och tillsyn, vilket gör att analyskompetens som finns inom myndigheten och som behöver nyttjas vid exempelvis ansökningar om ny kärnkraft kommer att vara förhindrade att arbeta med sådana ärenden annat än genom specificerade uppdrag. Motsvarande känslighet avseende resursläget finns för kompetenserna inom beredskap och civilt försvar, där SSM är i en expansiv fas som inte förväntas avta i närtid.

SSM är för närvarande inne i en expansiv fas med många pågående nyrekryteringar. Antalet årsarbetskrafter ökade under 2024 från knappa 300 till ungefär 350 och kommer under 2025 att öka ytterligare till knappa 400. SSM räknar med att det vid en ansökan om två nya reaktorer kommer att krävas ytterligare 40 årsarbetskrafter. Myndigheten arbetar intensivt med att utarbeta processer och genomföra detaljerad planering av verksamhet och kompetensförsörjning för att kunna handlägga sådana ansökningar och vara förberedd för att genomföra tillståndsprövningar effektivt och med god kvalitet. En överflyttning av 20–40 medarbetare för inrättandet av en intern TSO, i enlighet med utredningens förslag, innebär att SSM skulle behöva återrekrytera för kompetens som flyttas och dessutom göra stora förändringar i den befintliga planeringen av verksamhet och kompetensförsörjning. Utöver detta skulle SSM behöva rekrytera kompetens inom den kvarvarande sakverksamheten för att hantera beställningar till TSO:n och ta hand om resultaten. SSM anser att myndighetens behov av tjänster från en TSO i detta sammanhang framförallt finns på lång sikt och inte är avgörande i det initiala skedet av tillståndsprövningen för ny kärnkraft. Farhågor kopplat till flytt av kompetens från SSM till en intern TSO har lyfts även av Nämnden för frågor om reaktorsäkerhet och Nämnden för frågor om radioaktivt avfall och använt kärnbränsle.

SSM föreslår en fortsatt utveckling av det interna kompetensstödet på myndigheten samtidigt som en extern oberoende TSO inrättas

SSM anser att ett lämpligt tillvägagångssätt för inrättande av en TSO är att etablera en extern och från myndigheten fristående TSO, som är tillgänglig för specifika uppdrag, och att samtidigt stärka SSM:s interna kompetensstöd för att möta kärnverksamhetens behov vid exempelvis ansökningar om ny kärnkraft. Även inom det bredare strålskyddsområdet pågår en kontinuerlig utveckling, och myndigheten behöver kunna möta de behov som uppstår inom normering, tillstånds- och tillsynsverksamhet. Det interna kompetensstödet behöver vara rustat för att kunna ge den övriga verksamheten stöd med exempelvis analys och beräkningar, vilket är viktiga aspekter för myndighetens tillståndsprövning, tillsyn och inom beredskap.

I den remitterade rapporten analyseras också alternativet att inrätta en extern TSO. SSM anser att detta är det naturliga huvudalternativet, eftersom det finns ett starkt behov

nationellt av en TSO som är organisatoriskt utformad på ett sätt som motsvarar internationella definitioner och modeller. SSM anser att det förutom myndighetens egna behov av internt och externt stöd även finns ett behov hos industrin och andra aktörer av att det etableras en TSO som är oberoende av såväl industrin som myndigheten, och som kan åta sig analys- och beräkningsuppdrag. En sådan extern TSO skulle kunna genomföra specifika uppdrag åt SSM, som den interna stödverksamheten inte har kompetens eller resurser att genomföra, exempelvis analyser inom avgränsade specialområden eller tillhandahållande av beräkningskapacitet, komplex mjukvara eller annan typ av forsknings- och utvecklingsinfrastruktur.

Givet det relativt komplexa utgångsläget i Sverige, som är väl beskrivet i utredningen, bör en sådan TSO byggas upp gradvis. Som ett första steg bör en begränsad men livskraftig organisation skapas, vilken sedan kan tillåtas att bredda sin verksamhet och växa organiskt under ett antal år för att svara mot successivt identifierade behov. En TSO av sådant slag har förutsättningar att vara starkt värdeskapande vad gäller forsknings-, utrednings- och analyskapacitet inom kärnsäkerhet och strålskydd, både nationellt och som aktör i internationella forskningsrelaterade TSO-samarbeten.

Organisationens specifika (delvis akademiska) karaktär och dess oberoende och självständighet gentemot såväl myndigheter som industri bör också kunna bidra till att attrahera nödvändig kompetens, och vid ett gradvist införande bör detta även kunna ske utan att menligt påverka industrins och SSM:s kompetenstillgång.

SSM bör ges i uppdrag att utreda organisationen av myndighetens framtida interna kompetensstöd och en extern TSO

Mot bakgrund av ovanstående bör SSM ges i uppdrag av regeringen att:

1. Utreda hur det interna kompetensstödet, givet etableringen av en extern TSO med ovan beskriven inriktning, fortsatt kan utvecklas och ges rätt förutsättningar att stödja övriga delar av myndigheten med de utredningar, beräkningar och analyser som behövs både för ordinarie verksamhet samt för att kunna omhänderta ansökningar om ny kärnkraft och ge erforderligt stöd till efterföljande tillsyn av densamma.
2. Utreda hur en extern TSO för kärnsäkerhet och strålskydd kan organiseras och om det finns en existerande institution vars förutsättningar och resurser ger bra möjligheter att gradvis etablera och inrymma en sådan. I uppdraget bör ingå att definiera vilka typer av tjänster som bör erbjudas initialt, att ge förslag till en övergripande organisatorisk struktur och att redogöra för vilka krav som lämpligen kan ställas på en sådan TSO utifrån relevanta branschers och myndigheters behov.

I detta ärende har generaldirektören Michael Knochenhauer beslutat. Utredaren Mathias Häggblom har varit föredragande. I den slutliga handläggningen har också chefsjuristen Kim Elofsson, avdelningschefen Catarina Danestig Sjögren, avdelningschefen Johan Friberg och avdelningschefen Erik Höglund deltagit. Beslutet har fattats digitalt och saknar därför underskrifter.

STRÅLSÄKERHETSMYNDIGHETEN

Michael Knochenhauer

Mathias Häggblom